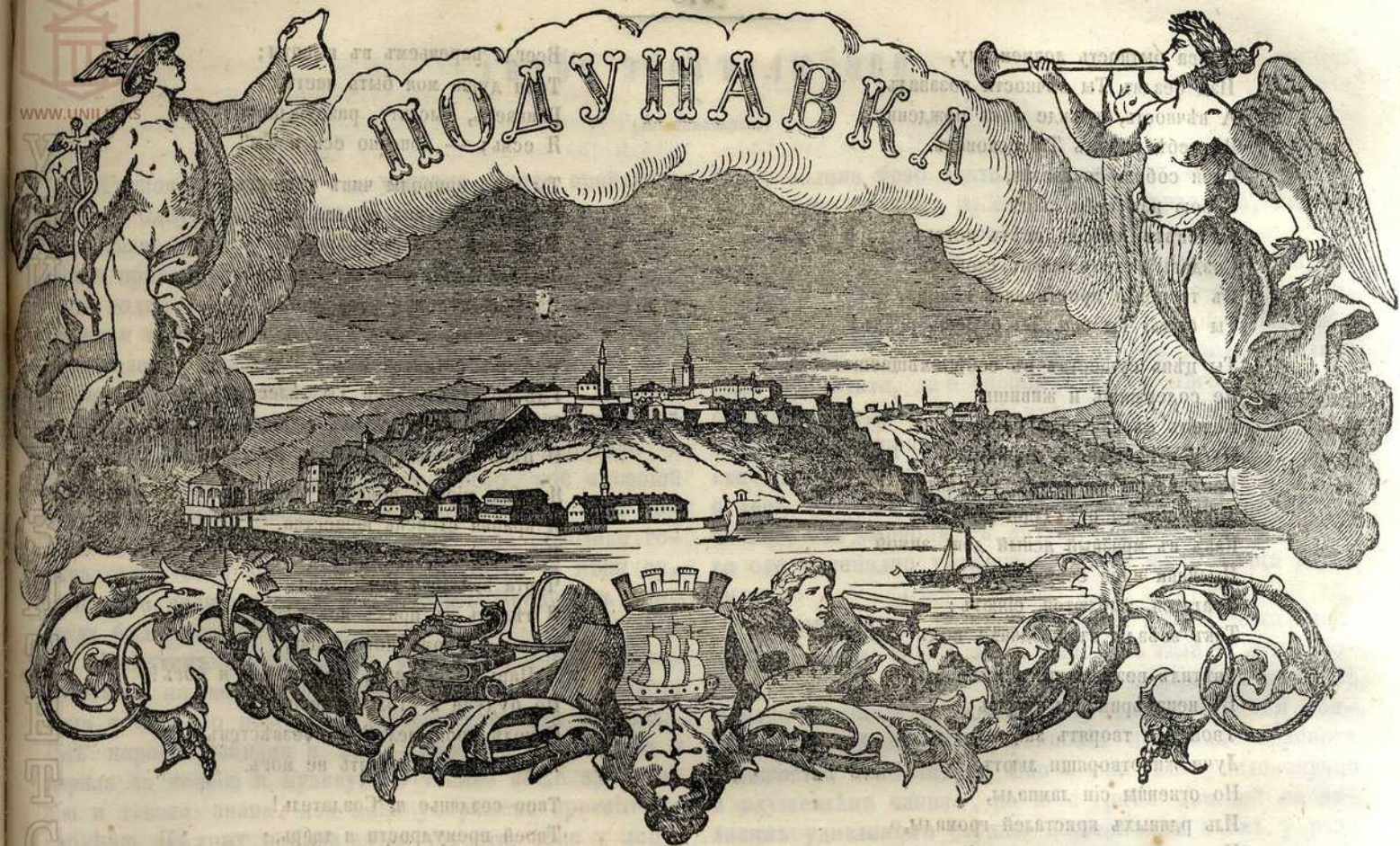

ПОДУНАВКА

Брой 28.

У Земуну 13. Септембра 1856.

Година I.

Овај листъ излази сваког Четвртка а цена му е на годину 4 форинта, на полъ године 2 форинта ср. безъ поштарине; поштаиска такса износи на 6 месецъ 30 кр. ср. Пренумерирати се може у Аустрији кодъ сваке поште или познати наши скупитеља или управо кодъ издавателя у плаћенимъ писмама, а у Кнежевини Србије у главној книжари Велимира Валожића у Београду. За огласе плаћа се за редъ 3 кр. ср.

Б О Г Ъ.

Одъ Державина *)

О Ты, пространствомъ безконечный,
Живый въ движеньи вещества,
Теченьемъ времени превѣчный,
Безъ лицъ въ трехъ лицахъ Божества!
Духъ всюду сущій и единый,
Кому нѣтъ мѣста и причины,
Кого никто постичь не могъ,
Кто све собою наполняетъ,
Обземлетъ, чиждетъ, сохраняетъ,
Кого мы называемъ: Богъ!

Измѣрить океанъ глубокой,
Сочестъ пески, лучи планетъ,
Хотя и могъ бы умъ высокій, —
Тебѣ числа и мѣры нѣтъ!
Не могутъ духи просвѣщенные,
Отъ свѣта Твоего рожденные,
Изслѣдовать судьбъ Твоихъ:
Лишь мысль къ Тебѣ взнесется дерзаетъ,
Въ Твоемъ величьи исчезаетъ,
Какъ въ вѣчности прошедшій мигъ.

*) Има умни' сочиненя, коя су рекли бы златнимъ писменима написана и по далекомъ свету слављена. Такво е сочиненъ и ода пре четрдесетъ година преминушегъ рускогъ пѣсника Державина, кою е тай незаборавимъ музъ о Творцу неба и земли испевао и којой е насловъ: Богъ. Державинъ е ову оду свомъ снагомъ величественогъ свогъ духа, коимъ га е Богъ надарио био, пуномъ моћи чувствованя и слогомъ високо-краснимъ певао, и тимъ самоме Богу најнѣжнѣю захвалу на изобилю своју добротинства, коя су надъ овимъ светомъ изливена, заиста одушевлѣно принео. Зато е вредно и пристойно, да се иста ода, почемъ се она као најлепшии неувелчїи цвѣтакъ човечигъ ума, као изтицанъ силне преко граница' землїи къ небу летеће душе одликуе, у памтению люди' обнови и — то е сада узрокъ, зашто мы овде ту преславну оду опетъ наштампасмо. Мислимо, да ће то нашимъ читателѣма драго бити, и то тимъ више, што ће чисто руско наречѣ, у кому е назначена ода писана, по-моћю изясненя', коя е господинъ саобштитель у обзиру неки' речи' на концу самъ доставио, свакиј Србинъ лако разумети моћи. Уредничество.

*) Гавриль Романовицъ Державинъ, избраний пѣсникъ рускїй, рођенъ у Казану 1743, најпре воѣвода, потомъ подъ Екате-риноу II. у високимъ државнимъ званијама, 1802 попечитель правосудїа, живио е одъ 1803. до смрти свое (†1816.) у кнѣжевомъ олмору. Одъ природе редкимъ бистроумїемъ обдаренъ, стварао е сама изворна дѣла, а нарочно оде, коє се све пѣсничкомъ алыпотомъ сайно одликую. Чигао самъ негди, да е између остатїи' ову, коя е овдѣ приложена, Хинезскїй царъ дао превести и на свили у златгупечатану у своие двору обесити. С. К.

Хаоса бытность довременну,
Изъ безднъ Ты вѣчности воззвалъ;
А вѣчность, прежде вѣкъ рождену,
Въ себѣ самою Ты основалъ.
Себя собою составляя,
Собою изъ себя сіяя,
Ты свѣтъ, откуда свѣтъ истекъ.
Создавый све единымъ словомъ,
Въ твореньи простираясь новомъ,
Ты былъ, Ты еси, Ты будешь вѣкъ!

Ты цѣль существъ въ себѣ вмѣщаешь.
Ее содержишь и живишь,
Конецъ съ началомъ сопрягаешь,
И смертію животою даришь.
Какъ искры сыплются, стремятся,
Такъ солныи отъ Тебя рождаются;
Какъ въ мразный ясный день зимой
Пылинки инея сверкаютъ,
Вратятся, зыблются, сіяютъ:
Такъ звѣзды въ безднахъ подь Тобой.

Свѣтили возжженныхъ миллионы
Въ неизмѣримости текутъ;
Твои они творятъ законы,
Лучи животворящи льютъ.
Но огненны сии лампы,
Иль рдяныхъ кристалей громады,
Иль волвъ злытыхъ кипящій сонмъ,
Или горящіе еиры,
Иль вкущъ всѣ свѣтлаци міры —
Передъ Тобой, какъ ночь предъ днемъ.

Какъ капля въ море опущенна,
Вся твердь передъ Тобой сія.

Но что мной зримая вселенна?
И что передъ Тобою я?
Въ воздушномъ океанѣ ономъ,
Міры умножа миллионмъ
Стократъ другихъ міровъ — и то,
Когда дерзну сравнить съ Тобою,
Лишь будетъ точкою одною:
А я передъ Тобой — ничто.

Ничто! — Но Ты во мнѣ сіяешь
Величествомъ Твоихъ добротъ;
Во мнѣ себя изображаешь,
Какъ солнце въ малой каплѣ воды.
Ничто! — Но жизнь я ощущаю;
Несытымъ нѣкакимъ летаю

Примѣчаніе. Ради лакшегъ пониманія ове божествене оде славногъ Державиногъ ума, нашоо самъ за нужно, неке у нбой не уобште разумителне рѣчи и конструкціе овдѣ превести и нашимъ рѣчма изтолковати, као:

У 2 строфи ст. 2 сочестъ, изброити, в. а. zählen, aufzählen; ст. 7. изслѣдовать, в. а. докучити, постигнути, ergründen; ст. 8. лишъ, adv. само, текъ, едва, nur, faun; взнестись, в. г. у высь подигнути се, уздигнути се, узлетити, sich emporheben, sich empor-schwingen, in die Höhe schwingen. — Строфа 3. ст. 1. довременный, adj. пре свію времена налазе-ній се, существуюцій, der vor aller Zeit vorhandene. — Строфа 4. ст. 1 цѣль, f. ланаць, die Seite; въ себѣ вмѣщать, у себи заключавати, у себи садржавати, имати, in sich fassen; ст. 3. сопрягать, в. а. сvezати, скопати, саставити, binden, knüpfen; ст. 5. сыпаться, в. г. (о варницама.) разсипати се, разсути се, sprühen; ст. 8. пылинка, f. прашакъ (наймана мр-вица прашка,) атомъ, das Stäubchen; сверкать, в. п. блистати, трепити, flimmern; ст. 9. вертѣться, в. г. вртити се у округъ, окретати се у наоколо, freifen, sich umbreihen; зыблиться, в. г. wallen; ст. 10. „такъ звѣзды въ безднахъ подь Тобой,“ т. в. тако гмижу, или тако се разсипаю звѣзде у безднама подь тобомъ, so fliegen die Sterne in den Abgründen unter Dir. — Строфа 5. ст. 3. творить, в. а. извршивати, ко концу (у дѣйстви) приводити, vollziehen; ст. 6. рдяный, adj. првентъ као ватра, ва-трене бое, feuerroth; громада, f. громала, мложество, der Haufen, die große Menge; ст. 7. кипящій сонмъ, eine tobende Masse. — Строфа 6. ст. 5-7. „въ воздушномъ океанѣ ономъ — стократъ другихъ міровъ“ т. в. и кадъ я свѣтове. кои се у ономъ воздушномъ океану налазе, ioshъ стоструко съ миллионмъ другихъ свѣтова умножимъ, ипакъ he und wenn ich die Welten in jenem Luftocan hundertfach mit einer Million anderer Welten vervielfache, so wird auch das, wenn ich Строфа 7. ст. 7. паренье, n. летъ, полетъ, der Schwung; ст. 9. вникать, в. п. испытивати, истраживати, forschen, ergründen. — Строфа 11. ст. 4. тѣнь, f. сѣньа, сѣнка, der Schatten; ст. 5. если (естыли) с. ако, кадъ, wenn, falls; ст. 9. теряться, в. г. губити се, изгубити се sich verlieren.

Всегда пареньемъ въ высоты;
Тебя душа моя быть часть,
Вникаетъ, мыслить, разсуждаетъ:
Я есмь; — конечно еси и Ты!

Ты еси; природы чинъ вѣщаетъ,
Гласить мое мнѣ сердце то,
Меня мой разумъ увѣряетъ,
Ты еси — и я ужъ не ничто!
Частица цѣлой я вселенной,
Поставленъ, мнится мнѣ, въ почтенной
Срединѣ естества я той,
Гдѣ кончилъ тварей Ты тѣлесныхъ,
Гдѣ началъ Ты духовъ небесныхъ,
И цѣль существъ связалъ всѣхъ мной.

Я связь міровъ повсюду сущихъ,
Я крайняя степень вещества,
Я средоточіе живущихъ,
Черта начальна Божества;
Я тѣломъ въ прахъ истлѣваю;
Умомъ громамъ повелѣваю;
Я Царь — я рабъ, я червь — я богъ!
Но будучи я столь чудесенъ,
Отколь произошелъ? — безвѣстенъ;
А самъ собою я быть не могъ.

Твое созданье я, Создатель!
Твоей премудрости я тварь,
Источникъ жизни, благъ податель,
Душа души моей и Царь!

Твоей то правдѣ нужно было,
Чтобъ смертну бездну преходило
Мое безсмертно бытіе;
Чтобъ духъ мой въ смертность облачился,
И чтобъ чрезъ смерть я возвратился,
Отецъ! въ безсмертіе Твое.

Непзъяснимый, Непостижный!

Я знаю, что души моей
Воображенія безсилны
И тѣни начертать Твоей!
Но если славословить должно,
То слабымъ смертнымъ невозможно
Тебя ни чѣмъ инымъ почитать,
Какъ имъ къ Тебѣ лишь возвышаться,
Въ безмѣрной разности теряться
И благодарны слезы лить.

Саобщію: Савва Коларскій,
Парохъ Доловачкій.

Татба збогъ любви.

(По немачкоме.)

Госпожа Емилія В . . ., удовица едногъ прайскогъ маіора, одпутовала е изъ Берлина, у кому е досадъ пребивала, далъ у райнске предѣле, гди е неко до-барце притяжавала. Единицу ћерку, девойчицу одъ де-сетъ година, коіой е име было исто као и матери, водила е са собомъ, почемъ е намеру имала, да ю сама воспитава и учительку іой набави, съ коіомъ бы она при обучаваню садѣйствовала.

Покойный е маіоръ на берзи преко своихъ прія-теля државне папире кадкадъ куповао и продавао, и тимъ начиномъ прилично новаца стекао, кое е своіой фамиліи оставіо. Удовица дакле приспевши на свое до-барце упусти се у велико газдованѣ и за неколико го-дина стеће себи знатно богатство, да су ю нѣни су-сѣди тога ради до после и женскимъ Крезусомъ про-звали были.

Међутимъ е нѣна ћерка у наукама добро напре-довала и на концу шестнајесте године свога живота была е она као неко чудо женске учености сматрана. Одъ парави озбилня и више мужкогъ духа слабо е марила за поезію и музику, но толико више за исто-рію и такова знаня, коя моѣ уображеня превеѣт не узбуђую. Къ тому е была витка узраста, мела у лицу, црноока, но погледа хладна, и речита само онда, кадъ бы говоръ быо о витежкимъ забавама, као шта су я-ханѣ, ловачка занимања, мачеборство и овима подобна.

Међу комшіяма, съ коима е госпожа Емилія у де-пой слоги живила, быо е найугледниіи некій графъ Б . . . , коі е подоста могућанъ быо и свой родъ одъ старогъ племена изводіо. Овай дакле графъ посѣђавао е кад-кадъ госпою Емилію, и томъ приликомъ допадне му се нѣна кћи, млада госпоица Емилія, тако добро, да се е одважіо, но за свогъ единца сина одъ матери ис-просити.

Графовъ синъ Амадей брояо е текъ 22 године, и быо е свршіо школе те одъ отца допуштенъ добью, да за неко време ради болѣгъ искусства по Европи путуе и затимъ опетъ у очину кућу се врати. Мислію е сада старый графъ Б . . . , да ће и госпоица Еми-лія међутимъ, докъ заручникъ своя путованя доврши, пуно лепимъ цветомъ узрастити и зато е съ матеромъ, коя е просидбу нѣгову одъ свегъ срдца примила, у-говоръ тай склопіо, да по повратку сина брачный со-юзъ међу нима у животь ступи.

Мати е своіой кћери саобштила, шта е ради нѣ съ графомъ уговорила и потомъ іой казала, да е у следству тога заключила у варошъ се преселити и онде новоме станю сходниѣ обиталиште заузети, докъ се младоженя неврати. Материна е намера была, сво-іой кћери, коя іошѣ салонскій животь ніе познавала, дражести и пріятности истога понудити и крозь то свету дѣломъ показати, да е она достойна звати се невестомъ графа Амадея. Кћи е послушна была и склони-ла се на материнску волю.

Госпожа Емилія водила е у вароши посве велику сайну кућу, и свако вече надило се тамо сабрано дружество, кое се веселомъ речитосчу и красномъ до-сетљивосчу одликоваше. Млада е Емилія вкусъ и о-

бичае салона брзо сватила, те своимъ е духомъ вла-дала надъ младимъ и седоглавимъ витезима, кои су салонъ нѣне матери посѣђавали.

Протекоше дани и младый се е графъ Амадей одъ путованя свогъ повратио. По налогу отца ступи у са-лонъ госпое Емиліе, учини свой дубокій поклонъ и буде добро примљенъ, но мого е веѣт после неколико дана примѣтити, да е госпоица Емилія нѣгова яка чув-ствованя, коима о поези, музики и о другимъ краснимъ вештинама говораше, са веома хладномъ одушевљиво-сти враћала. Ова су примѣчаня на графа Амадея, коі е лепъ ватренъ младићъ быо, неприятно гупечатленѣи чинила, али нашао е съ друге стране одзива и утѣхе, те ово изненадно ублаживанѣ опетъ му е сердце весе-лило.

Налазила се у кући госпое Емиліе нека млада женска особа, кою е Богъ лепотомъ тѣла и душе бо-гато наградио быо, илова е као читателька кодъ нѣв у служби стаяла и, почемъ е то финий вкусъ и оби-чай салонскій захтевао, пайновіе производе красногъ књижевства ясно читала. Ово е она тако мило-звучно и одушевљиво чинила, да ю е графъ Амадей са ве-ликимъ удивленѣмъ слушао и потомъ съ нѣомъ у раз-говоръ се упустио, изъ кога е увидіо, да е плавоокад лепотица, коя се Наталія зваше, една врло изображена, и дубоко чувствујућа, паметна девойка. Кадъ годъ му то прилика допусти, разговараше се онъ одсада съ нѣомъ о предметима, на поезію и музику спадајућима, и своимъ ю почитанѣмъ одликоваше.

Наталія была е кћи едногъ трговца, коі е нече-томъ некихъ своихъ трговачкихъ пріятели пострадо-и затимъ нагло умро, тако дакле она, да своіой ма-тери кућевну бригу олакша, почемъ е за отцемъ осимъ нѣ іошѣ више деце заостало, себи пристойну службу потражи и кодъ госпое Емиліе као читателька места нађе.

Овако ствари стаяше, кадъ едногъ госпою Емилія одъ отца графа Амадея писмо добіе, коега садржай-ню силно тронуше. Писао бы іой старый графъ, да е нѣговъ синъ Амадей одъ страсти картаня болуе, да му е за време свога путованя више одъ двадесетъ хиљада талира дуга почино, те да е све те новце у некој явной играоници прокоцкао. „Я самъ“ заключио бы старый графъ, „дугъ мога сина ови дана додуше исплатіо, да ми се честно име мое фамиліе сачува, но уедно самъ наобріо, могъ лакоумногъ сина лишити наследства, ако се не побольша и страсти толико га-дној играня съ картама еданпуть за свагда не одкаже. Ово іошѣ некаму буде прво и последнѣ. Вы пакъ милостива госпожа, судите садъ, да ли е мой синъ до-стоянъ Вашимъ се зетомъ назвати, пошто се боити морате, да ће нѣгова страсть за картанѣмъ миръ Ва-шегъ детета упропастити и срећну будућность истога уништити.“

Госпожа Емилія саобштила е ово писмо графу А-мадею у присуству нѣзине кћери. Графъ е писмо про-читао и затимъ у души своіой дубоко поколебанъ ре-као: „Истина е, што мой стаць лише, страсть ме е

картани на целоме путу пратила, я самъ на нѣгово име дуга правіо, когъ е како видимъ великодушио платіо, жалимъ садъ и каемъ се, што самъ га тако яко увредіо и поверенѣ, кое ми е поклоніо быо, на зло употребіо, те зато молићу га за опроштєнѣ, као шта и васъ, милостивна господа и тебе, моя мила невесто, скрушено молимъ, да ми опростите. Даемъ вамъ мою тврду витежку речъ, да се одъ данасъ карте никада већ додирнути нећу.“ Падне затимъ на колена предъ свою будућу пуницу, узме и полюби нѣну руку, и ова е сцена на духъ младе Емилије такође силно дѣйствовала, те и она руку, кою іой заручникъ пружи, срдечно е пріймила и, пошто бы му сама мати казала была, да му она за садъ све прашта, полюби се невеста са своимъ заручникомъ, и тако ова неприятность на задовољство своју уклонїна буде.

Госпожа Емилија после тога одписала е староме графу, да се синъ покаю и речъ свою дао, да се више неће картати, и да она нѣга зато зетомъ своимъ у напредъ назива. И самъ младый Амадей писао е отцу писмо препокорно, коимъ га моляше за опроштєнѣ а обечанѣ даваше, да ће се страсти картани за свагда већ одрећи. Отацъ е у следству ови' писама' опетъ благимъ постао и у споразумленю съ матеромъ шестомѣсечный рокъ за венчанѣ младенаца' опредѣлио, нарочито за сина придодаваюћи, да ће му на концу тога рока, ако онъ крозь то време дѣломъ покаже, да се къ старой страсти нїе повратіо, потребне новце шилати, да у вароши пристойну кућу водити може.

За младу е Емилию ласкателно было мислити, да е дражестна моћ нѣне особности младогъ графа одъ страсти картани одвратила, и она га одсадъ любкимъ окомъ гледаше, графъ Амадей пакъ речъ свою тако е строго држао, да се ни изъ шале картїй приватити нїе хтео.

Настане међутимъ шестый мѣсець за венчанѣ опредѣлена рока, и неки млади садрузи, кои су чули были, да ће графъ Амадей скоро у брачну сvezу ступити, пооде га садъ и понуде му, да у нїовоме дружтву неколико дана, како то обичай изискуе, као дѣвственикъ іоштъ слободно — весело проведе. Онъ нїовъ позивъ прїими и у дружтву младихъ витезахъ изъ вароши одпутоуе.

Ишли бы они одъ прїятеля до прїятеля, гди су се частили и добро веселили. На овоме путованю стигну напоследку у неке топице и ту се састану са више познати' свои' другога', кои су овде забаве ради задржавали се. При вечери, кадъ бы ій вино мало разгреяло было, изнесе еданъ садругъ карте и понуди дружтву малу игрицу, примѣчаваюћи, да ће се више изъ шале играти и то за мале новце и не дуже одъ полъ сата. Свакій изъ дружства прїими садъ карту до единого графа Амадея, кой бы іимъ казао, да се картїй не игра и да зато ій у руке ни узети неће. Но дружство нїе мировало и графу дотле говорило, да и онъ карту узме, докъ овай не попусти и — какому друзи говоряху — изъ шале картати се стане. Брзо е полъ сата протекло, одъ шале дође до истине, одъ мали новаца до силна сребра и злата, графъ Амадей заборави се, страсть га стара обузме, къ тому га пратила и несрећа кодъ игре, изгуби све свое новце, лати се затимъ своихъ прстєня, сатова и другихъ дра-

гоцености, кое е при себи имао, уложи ій. изгуби и ове, и позайми садъ хиляду талира, емстгуюћїи своіомъ честћу, да ће ій до осамъ дана повратити, стави тада и тай новацъ на лажну карту и опетъ — изгуби све и сва.

Графъ Амадей вратіо се у варошь смућєнъ и жалостанъ, што страсть свою обуздати нїе знао, што се е у томъ обзире вероломнимъ показао, и каиянѣ сврхъ тога цепало му управо срдце. Но залудъ му бяху садъ сви уздисан, приближивао се већ и данъ, гди е требало займъ одъ хиляду талира опетъ вратити, и ова га е брига тимъ више тиштила, што самъ при новцу нїе быо, а и свогъ нїе имао човека, кому бы се поверити могао. Своме отцу нїе смео узрокъ назначити, чега ради хиляду талира потребуе, да ій потомъ одъ нѣга заиште, ербо се е бояти морао, да ће крозь то нѣгово наклоность за увекъ изгубити, хливарима пакъ и другимъ непоузданиямъ людима нехтеде се предати, што е изъ искуства прошлїхъ година знао, да они честь и име своихъ дужника слабо кадъ штеде и у обште безобзирно снїма поступаю. Напоследку реши се своіой невести изпреповедати, што му се догодило, и одъ нѣ помоћи заискати.

Госпоица Емилија слушала е свогъ заручника доста позорно, и кадъ іой сва казаше, рекне му она хладнокрвно: я новаца немамъ.

Графъ Амадей іой на то одговори: „Прелюбезна моя, помисли само, да моя честь на коцки стои, ако я до сутра те новце не скупимъ и дугъ не изплатимъ. Мы знамо, да мати новаца имаде, узми садъ колико ми треба одъ нѣ, до неколико дана моћи ћемо све вратити, почемъ я се надати могу, да ћу одъ могъ отца, како ми е онъ то већ обрекао, доскора новаца добити.“

На ове речи казала му е невеста нѣгова: „опрости, я одъ мое матере потайно ништа не узимамъ. Помози садъ себи како знашъ, я ти више немамъ шта казати.“

Ово неучаствованѣ невесте немילו е заручника дирнуло, доста срдито ю остави и кући своіой се поврати, размишляваюћи на путу, шта да чини, и падне садъ на те мисли, да сутра самъ до свое будуће пунице оде, сву стварь іой искрено одкрїе и помоћи одъ нѣ замоли. Надаюћи се доброме узпѣху одъ овогъ поступка легне спавати.

Сутра данъ зарана пробуди га слуга и преда му едно писмо, на коме подъ краткимъ насловомъ стаяше речъ: „хитно.“

„Ово е писмо,“ рекне слуга своме господину, „варошкїй листоноша мало пре донео, и мислимъ да ће важно за васъ быти, те самъ васъ зато пробудіо.“

Графъ отвори писмо и не мало се зачуди, кадъ у нѣму суму банкнота' опази, коя, пошто ю е избрало, управо хиляду талира износила е. Очевидно писала е женска рука то писмо, но начинъ писаня быо е по-све изменѣнъ, и само писмо гласало е овако: „Господине графе! Вы ћете данасъ хиляду талира требати, изволите ій садъ прїимити, а до неколико дана, кадъ одъ отца вашегъ новце добїете, вратите ій опетъ, камо знате.“ Подписа нїе было.

„То е моя невеста писала,“ рекао бы графъ, „она е у споразумленю съ матеромъ ово учинила и мене

крозь то спасила. Хвала іой по хиляду пута.“ Затимъ се графъ хитро обуче и напише письмо на свогъ пріятеля, кому є имао новце послати. Онъ письмо съ новцима однесе на пошту, и текъ што є то довршио быо, изиђе предъ нѣга листоноша, кой му друго неко письмо изручи. Ово є письмо одъ нѣговогъ отца было, онъ га брзо отвори и одма му у руке прилична гомилаца банкнота падне, прађена овимъ речима: „Драгій сине! При концу шестомѣсечногъ рока, когъ самъ ти до венчана твогъ опредѣлю быо, шалѣмъ ти шесть хиляда талира, да нуждне трошкове намирити можешъ, и надамъ се у осталомъ, да си речь твою обдржао и гадну картаня страсть одъ себе одгонію. Буди ми здравъ и срећанъ, докъ ти опетъ пишемъ.“

Ово є письмо графа Амадея обрадовало, но и у едно образе румениломъ му обасуло, пошто му є собствена нѣгова свестъ пребацивала, да є превећъ непостоянъ быо и зато заслужію, да га добрый отаць строжіе погледа. Онъ се дакле у души заклинаше, да ће у будуће сваку карту као люту гую избегавати, и оде затимъ до госпоє Емилиє, да іой се поклони и новце лепимъ начиномъ опетъ поврати, єрбо є то у глави своіой држао, да му є невеста нѣгова са знаньмъ матере ютрось хиляду талира послала была.

Младый є графъ весело у кућу госпоє Емилиє ступію, али скоро се разжалости, кадъ му ова преповедати стане, да є мало пре нѣну читательку Наталію у — тавницу одправила изъ узрока, што ю є поробила. „Я самъ,“ говораше госпоя, „случайно данасъ новце у момъ орману прегледала и нашла, да ми хиляду талира недостає, тражећи потомъ далъ по орману опазимъ неку цедулицу, ево є, изволите ю читати, графе —“

Графъ є ова читао: „Милостивна госпо! Я нужно требаиъ хиляду талира, зато самъ се усудила, ове изъ ормана, когъ самъ отворена умотрила, безъ питаня и допуштена Вашегъ узети. До неколико дана добићете новце опетъ натрагъ. Ово мое письмо нека Вамъ буде намѣсто обвезательства. Опростите ми, єрбо ме є само крайна нужда натерала, да ово учинимъ. Наталія М . . .“

Графъ є савъ пробледію, кадъ є ова прочитао, госпоя пакъ Емилија рекла бы далъ: „ова безобразность одъ стране єдне служавке заслужує оштру каштигу и я самъ зато Наталію суду предала.“

„Жао ми є, веома жао,“ одговори младый графъ, „што се є то догодило, я самъ преправанъ сву штету поунити и молимъ, да сироту девојку поштедите.“ При овимъ речима извади графъ изъ своє листнице хиляду талира, преда ій госпои Емилии, поклони се и оде.

Ишао є графъ управо до тавнице, у којой се Наталія налазила. Допустію му є тавничаръ, да се сньомъ разговарати може. Кадъ ю є умотрію, забинстаю му се очи одъ тихи 'сузица' и онъ бы іой нѣжнимъ гласомъ рекао: „предобра моя Наталіє, вы сте себе великой опасности изложили, да мою честь спасите, и зато самъ дошао, да вамъ прво захвалимъ на толикой любви, кою я заслужію нисамъ, а друго да се съ вами посавѣтуємъ о начину нашегъ спасеня.“

„Господине графе,“ одговорила є Наталія, „я самъ се случайно у оближньої соби налазила, кадъ

сте ви вашей невести молбу предложили, да вамъ хиляду талира набави, и затимъ самъ учинила, што вамъ є познато, єрбо самъ мислила, да ће вамъ то драго быти. Овимъ моимъ поступкомъ пале су заграде, коє су међу нами крозь предсуде и разно станѣ обстояле, и садъ вамъ смемъ већъ казати, почемъ ме строгій судъ одъ васъ за свагда одделити мора, да се радо за васъ жертвуємъ. Ова моя чувствованя нису одъ ючеръ, не, господине графе, одъ првогъ тренутка, кадъ самъ васъ видила и съ вами говорила, све до данасъ нека ме є тайна моћ руководила и на то склонила, да све мое мисли вами посветимъ. Немате ми дакле захвалнимъ быти, я самъ едно моіой судьбинни следовала, сутра ће се явный судъ ради мене држати, па онда — — съ Богомъ господине графе.“ Ове є речи Наталія милимъ своимъ гласомъ изговорила, и графъ є осећао, да су оне прави изрази тихе искрене любви, коя трає, докъ є живота у души.

„Любезна Наталіє,“ рекне садъ графъ Амадей, „вы сте дѣломъ показали, да ме любите, допустите ми дакле, да вамъ то исто и я покажемъ. Испао судъ како му драго, я васъ изневерити нећу. Съ Богомъ.“

Размишляо є младый графъ самъ собомъ, како бы одъ Наталіє сваку опасность уклонію, и кадъ затимъ кући дође, преда му слуга мало письмо, коє є госпоя Емилија послала была. Ово є письмо овако гласило: „Господине графе, моя ми є кћи текъ данасъ после Вашегъ одлазка одъ насъ відкрила, каквогъ є разговора синоћъ съ Вами имала. Наша є свеза кроз то решена. Прстенъ и друге дарове добивате натрагъ, и захтевамъ потомъ, да и прстенъ, когъ одъ мое кћери имате, што скоріє іой повратите.“

„Ово ми є письмо башъ добро дошло,“ рекао бы графъ, кой садъ седне и на госпою Емилию следећа одпише: „Милостивна госпо! Сардржай Вашегъ писма случайно се съ моіомъ жельомъ слаже. Шалѣмъ Вамъ зато по Вашей заповести прстенъ и друге дарове натрагъ и оставмъ пунимъ почитаньмъ Вашъ покорный слуга . . .“

Ово письмо є графъ безъ одлаганя одправио и затимъ до найзнатнѣгъ адвоката у вароши отишао, да се съ нѣмє поразговори и савѣта одъ нѣга поиште. Овай му є казао, да ће добро быти, ако сутра у явно судиште дође, єрбо ће по свой прилици као сведокъ моћи оно све казати, што є у самой ствари, и да се потомъ нада, да ће судъ нѣгово сведочанство саслушати и пресуду праведну изрећи.

Явно судиште буде отворено, многобройна публика заує клупе и столице, и Наталія стане предъ судъ. Сва ю варошь сажалияваше, почемъ се знало, да є свагда честна, добра и одъ безпорочногъ владаня была. Госпоя Емилија преповедаше затимъ, шта намъ є већъ познато. Наталія є истину нѣнихъ речи потврдила; но запитана одъ предсѣдателя суда, да каже зашто є одъ своє госпоє новце потайно узела, ніє Наталія на ово ни словке одговорила. Кадъ питаѣ повторено буде, рекла бы Наталія, да она нити може нити хоће казати, зашто є то учинила.

Предсѣдатель овимъ одговоромъ ніє задоволянъ быо и обрати се на госпою Емилию, питаюћи ню, да ли она зна, зашто є Наталія нѣнихъ се новаца достакнула? Госпоя Емилија на ово є одговорила, да и

она то казати не може, но да се у овој вароши, а можда и у овој сали еданъ младый господинъ налази, кой бы у станю быо, точанъ одговоръ дати. Госпоа Емилиа зато е ово казала, што е младогъ графа умотрила и намеру имала, да га предъ светомъ — понизи.

На нѣне речи появи се мукло мрмлянѣ по сали, крозь мноштво слушателя протура се некій младый човекъ, сви га позорнимъ окомъ гледаю и — графъ Амадей ступи предъ судъ, поклони се и замоли допуштѣнѣ, да говорити може. То му се дозволи, и онъ садъ каже, кой е и шта е, затимъ стане преповедати савъ догађай, како га већ знамо и овако заклучи: „Славно судиште и вы господо моя, заклети люди, погледайте садъ благимъ окомъ на ову лепу, поштену, младу, изображену госпоицу, коя предъ вами стои, она е моя невеста, и што е сгрешила, да мою честь спаси, то е учинила изъ чисте любви, коя како е целоме свету познато свой собственыи законикъ имаде. Госпоа Емилиа нѣне е новце приимила опетъ, штете већ нема, и кадъ е тако, а вы смилуйте се на мою невесту, смилуйте се ето на мене и недопустите, да вѣрна вѣчна любовь одъ горке судбине страда. Аколи пакъ нађе судъ за право, да моя невеста укоръ, гоненъ, муке, поругу и срамоту трпи, дакле каштигу, какву она лица подносе, коя су зле татбе и подобна преступленя починила — а вы ми онда дозволите, да ту каштигу на себе примимъ, пошто самъ я единый почетникъ бѣде, у којой се садъ моя невеста налази. Ово самъ говорю, ербо ми любовь налаже, да свету истину кажемъ и што знамъ, да овай славный судъ правду любви.“

Лепота, младость и речитость графа Амадея, кой овомъ приимкомъ мужку врлину и сайну бодрость духа явно показаше, дирнула су судейске особе и ине слушатель у срце, и предсѣдатель бы затимъ заклетимъ члановима суда (присяжницима, поротницима) овако говорю: „Господо моя, чули сте, како е дѣло силна любовь починила. До васъ садъ стои изрећи: да ли е Наталиа М... крива или невинна. Стваръ по себи говори, и пошто е и нѣнъ заручникъ графъ Амадей... такоферъ самъ себе обтужю, да е онъ единый узрокъ онога дѣла, о коему вамъ судити валя, то не се ваша речъ и на нѣга односити. Немамъ вамъ у овоме обзирю никаква примѣхана чинити, и потомъ едно васъ молимъ, да метнувши руку на срце свакий

по вашој свести судите и оно кажете, што е Богу драго а целоме свету мило.“

На ове речи предсѣдателя дигну се поротници и оду у ближню собицу, да се туде о пресуди по-савѣтую. Ови за кой тренутакъ опетъ се поврате и, пошто бы слушательи едва дихали те великомъ позорностѣу изчекали, шта ћеду садъ поротници изрећи, еднодушно и яснимъ гласомъ ови говоряху: „невини су едно и друго!“ „Невини, невини!“ повикне за нима народъ, настане плѣсканѣ, радостно узкликаванѣ, об-коле затимъ слушательи Наталию и нѣногъ заручника, честитаюћи имъ свесрдно. Кадъ се већ прва бура обштегъ задовољства понешто уталожил, приими графъ Амадей свою невесту у отворене наручае и рекне, да су га сви ћути могли: „страсть картаня учини, да самъ невесту задобью, но да ово благо себи задржимъ, то се садъ“ — и ту дигне онъ три прста у высъ — „ево предъ свима заклинѣмъ, да ћу се одъ те страсти брижно чувати и за живота могъ никадъ — никадъ више ни едне карте у руке узети!“

У правоме триумфу буде графъ Амадей са својомъ невестомъ кучи доведенъ и сва се варошь радоваше, што се е стваръ тако сречно свршила. Отацъ графа, честитимъ поступкомъ свога сина ублаженъ, снѣмсе се помири и, што му се лепа Наталиа веома допала, ускори свадбу. Младенци затимъ красне дане провели и живе садъ, окружени лепомъ дечицомъ, у непрекидной любви на своимъ добрама близу Райне рѣке. Графъ е Амадей рећъ свою обдржао, карта му у кућу недолази, и страсть играня юначкимъ е духомъ одавна већ побѣдио.

Госпоа Емилиа подпутовала е после тогъ догађая опетъ у Берлинъ, гди нѣна кћи наскоро за едногъ енглезкогъ кавалера пође, по тай бракъ не срећанъ быо, и судъ е до неколико година ту неприятно свезу разлучю. Супругъ младе Емилие путуе садъ по свету и троши новце, кое у обилю имаде, она пакъ съ матеромъ живи у дубокой самоћи и — кадкадъ се сећа графа Амадея, о коме е ћути могла, да га савременници хвале и почитаваю као човека, кой за примѣръ доброгъ домаћина служити може.

Ова е приповедка у остаткомъ извађена изъ едне сбирке сличныхъ приповедкихъ, и о истини нѣногъ садржая уверава се путникъ, кой предъле райнске у Немачкой посѣти, почель тамошньи жители целый догађай живостно јошть у памтеню држе.

Женитба противъ волю.

(Хумореска по немачкоме.)

У одной немачкой вароши живю е некій младикъ, кой се Вилхелмъ зваше, лепый га е полъ приятнимъ окомъ гледао, ербо е быо красанъ, тананъ, окретанъ, разговоранъ и умео е фино ласкати. Родители, кои су девојке за удадбу имали, звали бы га често у гости и онъ е потомъ о нѣновомъ трошкѣ доста весело живити могао.

Али е Вилхелмъ о другоме мислио: нѣму е требало новаца, да бы помоћю овогъ чаровногъ средства, кое грбаве ствари брзо исправля, своя приватна об-стоятельства у болѣи поредакъ довео.

Срећна звезда довела га е у кућу богатогъ капиталисте, коєга кћи потврдила е обште миѣнѣ, да е Вилхелмъ наилучшый и најлюбезный младикъ у целоме граду.

Стваръ се не дуго отезала. Клара се одважила да пође за Вилхелма, а отацъ ни у чемъ се не противю воли любезногъ свогъ единчета.

Јошть се нису были претеновали, али су по вароши већ явно почеле женске шапутати о будућој свадби, што су примѣхавале, да Вилхелмъ свакий данъ

кућу богатога капиталисте посѣћивава и предъ Кларомъ дубоко се кланя.

И трећа една особа никадъ се не одъ њи различавала а то е была верна другарица госпоице Кларе, Августа, која е такођеръ свакиј данъ Клару посѣћивала.

Треба овде примѣтити, да е Августа была прекрасна девојка, много лепша одъ Кларе, о чему се и Вилхелмъ на скоро увѣрио. Нега е то едно мучило, зашто не лепота Августе са новцима Кларе савдињна, много е о тој разлики мислио, и Августа была е доста оштроумна, да му е у души читала, шта мисли. Узаймно чувство одговорило му е съ њне стране, по любећа се срца погоде се, да любовь затае, ербо Вилхелмъ не никакo мого богате невесте одрећи се, почемъ е новаца требао, безъ коихъ како се зна нема мира и покоя ни у самой любви.

Клара дуго време не примѣћивала, шта се предъ њнимъ очима догађа, него е весело и безазлено пре-
правляла дарове за свадбу своје младоженъи.

Еданпутъ кадъ се речъ поведе о свадби, отаць њој е примѣтио съ некомъ забуномъ: „зашто да хитимо, дете мое. Стваръ ми се нешто не види, да е у свомъ реду. Може бити, да се я варама — и тимъ болъ, али ћемо почекати јошъ за неко време.

Њерка е отца зачуђено погледала, ербо га не разумевала, и зато овај опетъ настави: „Велимъ, стваръ ми се невиди, да е у свомъ реду, и зато треба да се болъ уверимо о честнимъ намерама младоженъ те да мотримо, шта ради.

Стараць е имао узрока тако говорити, ербо е приликомъ опазіо, да Вилхелмъ и Августа нешто шарая и веома залюбљиво едно у друго гледаю. Имао е стараць искуства, и зато се не чудити, што е оштропазіо.

На неделю дана после тога разговора међу отцемъ и његовој кћерки догодио се у кући великиј перредъ. Зачула се силна бука и лупа, преко басамака летила су затимъ два жива створеня доле къ вратама, која слуга по добивеномъ налогу брзо отвори и — на која онъ речена створеня посве уљудно изтура, да су иста на носъ пала и прилично крви изгубила. Ахъ, ова два створеня была су овимъ ненаданимъ поступкомъ тако јако уздрмана, да су пузећи — ако се сведоцима веровати може — своимъ кућама се вратили. Ко се небы сетіо, да су Вилхелмъ и Августа туде пострадали? Гледала иј Клара изъ потае, како су се любили и грлили, и ово ју тако огорчало, да е одма грдну вику дигла и слуги заповедила, нека миле госте — избащи. Неприятниј тай догађай морао е Клару страшно дирнути, ербо читамо у дотичној хроники, да се е она после тога на две неделъ, за ублажити узмучену крвь — съ некимъ младимъ трговцемъ венчала, кој е не само њне новце но и њно срдце тражио.

Вилхелмъ и Августа подносили су ову немилу судбину доста трпеливо, почемъ иј е любовь тѣшила. Али нема радости безъ новаца и зато су наши залюбљиви о томе мислили, да себи новаца едномъ већ набаве и затимъ свадбу држе.

Чиняше се, као да ће имъ се срећа насмејати и да ће новаца бити.

Августа е имала едну тетку, којој е кадкадъ одлазила. Та е маторка была прилично при новцу, али се говорило, да е тврдица. Она е садъ была удовица и, ако и не имала деце, у наследницима не было недостатка. Сва њна родбина чакъ до седмога колена обилазила е око њ у приятной надежди, да у њнъ тестаментъ допадне. Августа е познавала слабу страну своје тетке — честолюбъ. Надајући се, да ће тимъ путемъ њну наклоность добити, решила се да њој представи Вилхелма као свога младоженю.

Тетка е была сасвимъ задовољна са својомъ сестричиномъ и њнимъ изборомъ, и зато е ова се побринула, да гвожђе куе, докъ е јошъ вруће. Она е тетку, која чешће боловаше, съ Вилхелмомъ марљиво посѣћивала, те дворила ју и сва чинила, која болну особу обрадовати могу. Тетка бы ове знаке преданости ценити знала и зато едномъ приликомъ, кадъ е опасно боловала, овако говораше: „Дете, мени е сасвимъ зло и я нећу већ дуго живити. Желећи дакле благодарити вамъ на вашој любви, то самъ се решила, да сво мое иманъ вами оставимъ, кадъ ме Богъ (?) къ себи позове.“

Августа е заплакала при тимъ речма; Вилхелмъ е такођеръ (хроника намъ каже: съ великомъ мучкомъ) две сузице натерао на своје суве очи и лице тако наместио, као да и самъ одъ претешке жалости умире.

„Немојте плакати, продужила е стара, то е бо-
жја воля, да я умрети морамъ. Но будући я желимъ, да вы мои наследници будете, а опетъ много рода имамъ, то самъ се, за избавити васъ одъ какваки процеса после мое смрти, посаветавала съ некимъ вештимъ адвокатомъ, кои ми е предложио начинъ, којимъ бы вамъ савъ плетакъ најсигурније оставити могла. Тай ми се начинъ тако изванреданъ види, да вамъ га едва саобщити могу, но почемъ вамъ добро мислимъ, то ћу га ипакъ овде изложити.“

Ту е стара душица учутала, а млади залюбљивници гледаше ју садъ питољубиво и изчекаше, шта ће она далъ казати.

„Начинъ е по себи доста необичанъ, продужила е стара тетка, али е најболши, што до цѣли васъ води. Знайте дакле, да ме е адвокатъ саветовао, да . . . се съ Вилхелмомъ . . . венчамъ на . . . самртной постели . . .“

Вилхелма е гроза обузела, кадъ е ова слушао, а Августа пребледила е те мислила, да ће жива у земљу упасти.

„Не ли то чуданъ савѣтъ?“ запитала е болестница, „али треба признати, да е мударъ, врло мударъ: ербо родъ неможе после тражити наследство одъ мога мужа, крозъ два или три дана я ћу заспати вечитимъ сномъ, а вы ћете после свадбу чинити . . . Но я самъ већ јако ослабила, немогу више да говоримъ . . .“

Одъ немоћи бы садъ болестница на јастуке пала и мучнимъ гласомъ ечала, као да већ умире.

Августа и Вилхелмъ погледали су се испитајућимъ очима, и кадъ е стара после толикога стенија и чисто самртнога хрканя заспала, шапуташе они дуго међу собомъ и напоследку сложише се, да Вилхелмъ мудроме савѣту адвоката попусти и са очевидно већ умирајућомъ теткомъ што пре се венча.

Сутраданъ све буде свршано. Прво дође белѣж-никъ явний, кой завештай папише, коимъ болестница савъ нѣтъ иметакъ Вилхелму оставяше, затимъ ступи духовникъ у собу, два сведока следяху и — венчанъ безъ дальнѣ препоне доврши се такођеръ.

Чимъ е све у своемъ реду было, учини се као неко чудо, почемъ стара тетка съ кривета устане, затимъ крепкимъ коракомъ къ Вилхелму се приближи, и нѣга загри и полюби, весело говорећи: „хвала Богу, болѣ ми е и мислимъ, дасамъ подпуно оздравила.“

Вилхелмъ морао се за столицу држати, да непадне, Августа пакъ, коя толико снаге у себи нѣ осећала, да се помоћу столице на ногама уздржи, пала е у несвесь, одъ кое се текъ кодъ куће свое разбере, камо ю добри люди одъ тетке донесоше.

Вилхелмъ е био човекъ, кой е свое бреме пристойно подносио, и новце женине хладнокрвено тронио. Кроника наша — но нетреба све веровати, што укроники стои — явля, да е Вилхелмъ за свакий полюбаць, когъ му нѣгова стара даваше, по три а кадкадь и по више дуката у пачунъ юй ставляо, и ако е то истина, то е онъ лепе новце добио, коима е могао душу веселити а срце ободрити.

Августа пакъ? Очаявала е, и у овоме смућеноме ума станю — даде руку некоме староме шеширци, кой е удоваць, безъ деце, пуиъ новаца быо, и цю одавно већъ залюбљнимъ очима гледао. Кроника — али опеть овде примѣтити морамо, да нетреба све веровати, што у кроники стои — вели, да е и Августа староме шеширци за свакий полюбаць, когъ одъ нѣга добываше, десеть до дваньестъ дуката урачунала, дакле три и четири пута вуше него што бы Вилхелмъ одъ свое старе узимао, и овоме поступку нѣ се ни наймаиъ чудити, почемъ се зна, да е Августа на моде трошила, а женске моде — ако е истина, што люди веле — коштаю свагда више неголи мужке.

Нема сталне среће овога света. Навали колера на варошь, те у еданъ данъ и стара тетка и старый шеширци одпутую подъ зешлю. Вилхелмъ и Августа, тимъ ужаснимъ догађаемъ тронути, скупе свое новце, оставе окужену варошь и одбегну у Италию, да се тамо охрабре и свою жалость забораве.

Шта е затимъ следовало, лако ће намъ оштроумный читатель постичи: венчали су се, и садъ се већъ не разговораю више о — женидби противъ вољ.

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ УРЕДНИЧЕСТВА.

Господину I. Д. у К. . . Ваше писмо одъ 10. о. м. добиемо и молимо за продуженъ и свршетакъ саобштеногъ намъ саставка о Ђ. П-у, да га у цѣлости имамо и на еданнеть потомъ саобштити можемо. Учинили бы намъ што наши кажу велику любавъ, кадъ бы намъ до после опише живота покойногъ директора Я. Г. и профессора Г. Л. . . набавили, кое бы ми у Подунавку ставили као заслуженный споменикъ нѣнове послености на полю науке. Мислимо, да ће вамъ извори за те саставке при руци быти и надамо се прятноме одговору. Захваляемо вамъ такођеръ свесредно на доброту, съ коюмъ сте се за умноженъ предплатителя на користъ нашегъ листа заузели и желимо вамъ срећанъ успѣхъ. Съ Богомъ и здравцъ весели намъ остали. —

Господину пароху С. К. у Д. Одговоръ на ваше писмо одъ 5. о. м. доноси вамъ данашня Подунавка. Примите нашу топлу хвалу на прятельской понуди, коюмъ насъ обрадовасте, и будите увѣрени, да ће намъ ваши принезци свагда мили и драги быти. Обвезаѣте насъ такођеръ саобштанимъ занимателниъ чертицаъ изъ банатске повѣстнице, коя богату и то садѣйствиванѣмъ млогиъ славниъ Србаъ набавдѣну графевину притажава. Знамо да народъ у вашей околици лепе приповеднице, песмице и мале басне имде, кое юштъ нису у явность ступиле. Изволите вашу позорность и на ове предмете обратити. У осталомъ поздравлямо васъ искрено и надамо се да ћете намъ скоро опеть писати. Съ Богомъ —

ОГЛАСН.

Д. ХАЧЕКЪ,

испитиваный Оптикъ изъ Пеште,

ставля препокорно до знания, да е свое слагалиште оптичнихъ (за больи видъ очию служећихъ) справахъ у овдашней гостионини кодъ златногъ анѣла у соби Пр. 3. за продаю изложю, и узима себи слободу, общиту позорность особито на свое изъ швайцеракогъ (флинтъ-) стакла сачинѣне наочаре обраћати. Бавиће се истый овде само до вечери дана 16/18. о. м.

D. Satschef geprüfter Optiker
aus Pest,

zeigt hiemit ergebenst an, daß er sein optisches Waarenlager im Gasthause „zum gold. Engel“, Zimmer No. 3. zum Verkaufe aufgestellt, und erlaubt sich besonders auf seine Brillen aus Schweizer-Flintenglas aufmerksam zu machen — Verweilt hier nur bis 28-ten d. M. Abend.

M. DEUTSCH, KALLIGRAPH AUS PEST,

ertheilt Schnell-Unterricht in allen Zweigen der Calligraphie. Ebenso befasst er sich mit der Anfertigung von photographischen Bildern, sowohl einzelner Personen, ganzer Gruppen, als auch von Landschaften, Leichen u. s. w. Für Porträtsähnlichkeit wird garantirt. Wohnt im schwarzen Adler zu Semlin.